**Euroopan parlamentti**
2024-2029

**HYVÄKSYTYT TEKSTIT**

# P10_TA(2026)0228

## Yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun direktiivin täytäntöönpano ja lääkkeiden toimitusvarmuuteen kohdistuvat riskit

### Euroopan parlamentin päätöslauselma 18. kesäkuuta 2026 yhdyskuntajätevesien käsittelystä annetun direktiivin täytäntöönpanosta ja lääkkeiden toimitusvarmuuteen kohdistuvista riskeistä (2026/2652(RSP))

*Euroopan parlamentti*, joka

– ottaa huomioon Euroopan unionin toiminnasta tehdyn sopimuksen (SEUT) ja erityisesti sen 168 ja 191 artiklan,

– ottaa huomioon Euroopan unionin perusoikeuskirjan 35 artiklan,

– ottaa huomioon yhdyskuntajätevesien käsittelystä 27. marraskuuta 2024 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin (EU) 2024/3019[1] (tarkistettu yhdyskuntajätevesidirektiivi), joka tuli voimaan 1. tammikuuta 2025,

– ottaa huomioon yhteisön vesipolitiikan puitteista 23. lokakuuta 2000 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/60/EY[2] (vesipuitedirektiivi),

– ottaa huomioon pohjaveden suojelusta pilaantumiselta ja huononemiselta 12. joulukuuta 2006 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2006/118/EY[3] ja ympäristönlaatunormeista vesipolitiikan alalla, neuvoston direktiivien 82/176/ETY, 83/513/ETY, 84/156/ETY, 84/491/ETY ja 86/280/ETY muuttamisesta ja myöhemmästä kumoamisesta sekä Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2000/60/EY muuttamisesta 16. joulukuuta 2008

---

1 EUVL L, 2024/3019, 12.12.2024, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2024/3019/oj.
2 EYVL L 327, 22.12.2000, s. 1. ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2000/60/oj.
3 EUVL L 372, 27.12.2006, s. 19, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2006/118/oj.

annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiivin 2008/105/EY[4],

– ottaa huomioon vuoteen 2030 ulottuvasta yleisestä unionin ympäristöalan toimintaohjelmasta 6. huhtikuuta 2022 annetun Euroopan parlamentin ja neuvoston päätöksen (EU) 2022/591[5],

– ottaa huomioon 17. syyskuuta 2020 antamansa päätöslauselman lääkepulasta – kuinka ratkaista kasvava ongelma[6],

– ottaa huomioon 26. lokakuuta 2022 päivätyn komission yksiköiden valmisteluasiakirjan ehdotukseen Euroopan parlamentin ja neuvoston direktiiviksi yhdyskuntajätevesien käsittelystä liitetystä vaikutustenarvioinnista (SWD(2022)0541),

– ottaa huomioon 12. toukokuuta 2021 annetun komission tiedonannon ”Terve maapallo kaikille – EU:n toimintasuunnitelma ”Kohti ilman, veden ja maaperän saasteettomuutta”” (COM(2021)0400),

– ottaa huomioon 10. joulukuuta 2025 päivätyn yhteisen tutkimuskeskuksen (JRC) raportin ”Updated estimation of the costs of quaternary wastewater treatment in the EU – A comparison of cost models”,

– ottaa huomioon kriittisiä lääkkeitä koskevaa säädöstä koskevan meneillään olevan työn,

– ottaa huomioon työjärjestyksen 142 artiklan 5 kohdan ja 136 artiklan 4 kohdan,

A. toteaa, että SEUT 191 artiklassa määrätään, että EU:n ”ympäristöpolitiikalla pyritään suojelun korkeaan tasoon unionin eri alueiden tilanteiden erilaisuus huomioon ottaen” ja että se ”perustuu ennalta varautumisen periaatteelle sekä periaatteille, joiden mukaan ennalta ehkäiseviin toimiin olisi ryhdyttävä, ympäristövahingot olisi torjuttava ensisijaisesti niiden lähteellä ja saastuttajan olisi maksettava”;

B. ottaa huomioon, että vesi on välttämätöntä elämälle ja ihmiskunnalle; toteaa, että EU:n täytyy hallinnoida nykyisiä ja tulevia vesivarojaan tehokkaasti ja vastata tuloksellisesti nykyisiin veteen liittyviin haasteisiin, sillä ne vaikuttavat suoraan ihmisten terveyteen, ympäristöön ja sen ekosysteemeihin sekä strategisiin sosioekonomisiin toimintoihin;

---

4 EUVL L 348, 24.12.2008, s. 84, ELI: http://data.europa.eu/eli/dir/2008/105/oj.

5 EUVL L 114, 12.4.2022, s. 22, ELI: http://data.europa.eu/eli/dec/2022/591/oj.

6 EUVL C 385, 22.9.2021, s. 83.

C. toteaa, että mikroepäpuhtauksia tavataan kaikenlaisissa vesimuodostumissa, niitä havaitaan kaikissa EU:n vesissä, niillä on haitallisia vaikutuksia, esimerkiksi syöpää aiheuttavia ja hormonitoimintaa häiritseviä vaikutuksia, ihmisten terveyteen ja vesieliöihin jo pieninä pitoisuuksina ja ne edistävät mikrobilääkeresistenssin leviämistä; ottaa huomioon, että Maailman terveysjärjestö on julistanut mikrobilääkeresistenssin kiireelliseksi maailmanlaajuiseksi terveyskriisiksi, jonka ennustetaan aiheuttavan vuoteen 2050 mennessä maailmanlaajuisesti enemmän kuolemantapauksia kuin syöpä; ottaa huomioon, että monet lääkkeistä peräisin olevat mikroepäpuhtaudet päätyvät veteen pikemmin potilaskäytön jälkeen kuin lääkkeiden tuotannon tai hävittämisen aikana;

D. ottaa huomioon, että vesien pilaantuminen, myös mikroepäpuhtauksien aiheuttama pilaantuminen, on kasvava ja vakava uhka ekosysteemeille, biologiselle monimuotoisuudelle sekä ihmisten ja eläinten terveydelle ja että se maksaa tällä hetkellä EU:lle yli 75 miljardia euroa vuodessa; toteaa, että yhdyskuntajätevesi on yksi suurimmista veden pilaantumisen lähteistä, ellei sitä kerätä ja käsitellä asianmukaisesti; ottaa huomioon, että mikroepäpuhtaudet on poistettava pilaantuneista jätevesistä, jotta niistä ei koituisi haittavaikutuksia terveyteen ja ympäristöön;

E. panee merkille, että monet kunnat ja yhteisöt EU:ssa käyttävät rantaimeytystä juomavetensä tuottamiseksi, minkä vuoksi vesivarat ovat yhä enemmän mikroepäpuhtauksien saastuttamia;

F. ottaa huomioon, että mekaanisen käsittelyn, biologisen käsittelyn ja ravinteiden poiston kustannuksista vastaavat tavallisesti julkisyhteisöt veronmaksajien varojen tai vesimaksujen kautta; ottaa huomioon, että SEUT 191 artiklassa vahvistetun saastuttaja maksaa -periaatteen soveltaminen vedenkäsittelyyn otettiin alun perin käyttöön tarkistetussa yhdyskuntajätevesidirektiivissä;

G. ottaa huomioon, että yhdyskuntajätevesidirektiivissä vahvistetaan oikeudellinen kehys yhdyskuntajätevesien keräämiselle, käsittelylle ja johtamiselle vesistöihin sekä tiettyjen teollisuudenalojen biohajoavien jätevesien johtamiselle vesistöihin ja että tarkistetulla yhdyskuntajätevesidirektiivillä pyritään vähentämään veden pilaantumista, myös mikroepäpuhtauksia, ja suojelemaan veden laatua kaikkialla EU:ssa; toteaa, että tavanomainen jätevesien käsittely ei poista mikroepäpuhtauksia jätevesistä tehokkaasti; ottaa huomioon, että tarkistetussa direktiivissä otetaan käyttöön velvoite poistaa mikroepäpuhtaudet jätevedestä ja varmistetaan siten terveyden ja ympäristön suojelun korkea taso yhteinen terveys -lähestymistavan mukaisesti; toteaa, että tarkistetun direktiivin mukaan suuret jätevedenpuhdistamot, joiden alueella asuu yli 150 000 henkeä (eli suurissa kaupungeissa, joissa veteen pääsee eniten mikroepäpuhtauksia), on järjestelmällisesti

uudenaikaistettava niin, että niissä voidaan poistaa mikroepäpuhtaudet, ja pienemmät laitokset on uudenaikaistettava vain, jos ne sijaitsevat riskialueilla;

H. toteaa, että mikroepäpuhtauksien poistoa koskeva vaatimus pannaan täytäntöön vaiheittain joulukuusta 2033 alkaen, jolloin vain 20 prosenttia suuremmista puhdistamoista ja 10 prosenttia pienemmistä on uudenaikaistettava, ja että kokonaisuudessaan vaatimus on pantava täytäntöön joulukuuhun 2045 mennessä; toteaa, että mikroepäpuhtauksien poisto on tarpeen lisätä yhdyskuntajätevesien käsittelyyn täydentävänä ja kehittyneenä käsittelynä mahdollisimman laajan mikroepäpuhtauksien kirjon poistamiseksi, jotta voidaan vähentää näitä epäpuhtauksia ja suojella kansanterveyttä ja ympäristöä; ottaa huomioon, että mikroepäpuhtauksien poiston käyttöönotto on direktiivin eniten kustannuksia aiheuttava tekijä;

I. ottaa huomioon, että saastuttaja maksaa -periaate on oikeudellisesti sitova periaate, joka on vahvistettu SEUT 191 artiklassa ja jolla pyritään varmistamaan, että veronmaksajien tai laajemman yhteiskunnan sijaan ympäristövahinkojen aiheuttajien olisi maksettava pilaantumisen ehkäisemisen, vähentämisen ja korjaamisen kustannukset;

J. ottaa huomioon, että laajennetun tuottajavastuun tavoitteena on sisällyttää ympäristökustannukset hintoihin ja että se kannustaa tuottajia ottamaan ympäristönäkökohdat huomioon tuotteiden elinkaaren ajan suunnitteluvaiheesta käyttöiän loppuun, joten sen avulla pannaan käytännössä täytäntöön saastuttaja maksaa -periaate; ottaa huomioon, että useimmat nykyiset laajennettua tuottajavastuuta koskevat järjestelmät on kehitetty sellaisista tunnistettavista pistekuormituslähteistä peräisin olevien jätevirtojen yhteydessä, joita varten tuottajat voivat tehokkaasti järjestää, seurata ja valvoa keräys- ja käsittelyjärjestelmiä;

K. ottaa huomioon, että lääkkeitä kehitetään ja hyväksytään potilaiden hoitamiseksi; ottaa huomioon, että ympäristöriskien arviointi on välttämätön peruste, jotta lääkkeille voidaan myöntää lupa, mutta ympäristöriski ei ole osa riski-hyötysuhteen arviointia, joka tehdään myönnettäessä lupia lääkkeille;

L. toteaa, että komission ja JRC:n tiedot ja analyysit osoittavat, että suurin osuus jätevedessä tavatuista mahdollisesti haitallisista ja vaikeasti biohajoavista aineista on peräisin lääkevalmisteista ja kosmetiikasta; ottaa huomioon, että tietyt myyntiluvan haltijat ovat raportoineet, että myrkkykuormitukset, joiden on osoitettu näissä analyyseissa olevan lähtöisin tietyistä tuotteista, poikkeavat lääkkeiden ympäristöriskien arvioinneista saaduista tiedoista;

M. ottaa huomioon, että tarkistetussa yhdyskuntajätevesidirektiivissä otettiin käyttöön saastuttaja maksaa -periaatteen mukaisia

laajennettua tuottajavastuuta koskevia säännöksiä, joissa edellytetään, että tärkeimmät mikroepäpuhtauksien päästöistä vastuussa olevat alat eli lääke- ja kosmetiikkateollisuus kattavat vähintään 80 prosenttia näiden epäpuhtauksien poiston kustannuksista;

N. ottaa huomioon, että mikroepäpuhtauksien poiston käyttöönotto on direktiivin eniten kustannuksia aiheuttava osatekijä;

O. ottaa huomioon, että jäsenvaltioiden kustannusarviot ylittävät merkittävästi komission vaikutustenarvioinnissa esitetyt arviot (esimerkiksi Saksa ja Espanja ovat ilmoittaneet moninkertaisesti suurempia kustannuksia);

P. toteaa, että laajennetulla tuottajavastuulla pyritään rahoittamaan mikroepäpuhtauksien poistaminen jätevesistä ja kannustamaan siihen, että kehitettäisiin vähemmän myrkyllisiä ja biohajoavampia tuotteita, jotka jätetään laajennetun tuottajavastuun ulkopuolelle; panee merkille, että laajennettua tuottajavastuuta koskeva järjestelmä kannustaa vähemmän haitallisten aineiden kehittämistä ja käyttöä koskevaan innovointiin ja palkitsee siitä kyseisillä aloilla;

Q. ottaa huomioon, että turvallisten, tehokkaiden ja kohtuuhintaisten lääkkeiden saatavuus on EU:n julkisten terveydenhuoltojärjestelmien kulmakivi ja että lääkkeiden toimitusvarmuus EU:ssa täytyy turvata;

R. ottaa huomioon, että komission vaikutustenarvioinnin ja riippumattoman tiedon mukaan laajennetun tuottajavastuun soveltamisesta johtuva tuotteiden mahdollinen hinnannousu tai tuotteita EU:n markkinoille saattavien teollisuudenalojen voittomarginaalien mahdollinen pieneneminen olisi hyvin vähäistä eikä vaarantaisi kyseisten tuotteiden kohtuuhintaisuutta, saatavuutta ja saavutettavuutta EU:n markkinoilla;

S. ottaa huomioon, että joidenkin jäsenvaltioiden viranomaisten kustannusarviot ylittävät komission vaikutustenarvioinnissa esitetyt arviot (esimerkiksi Saksa ja Espanja ovat ilmoittaneet moninkertaisesti suurempia kustannuksia); huomauttaa, että tietyt sidosryhmät ovat myös kyseenalaistaneet komission vaikutustenarvioinnin ja erityisesti lääkeaineiden ja kosmetiikan ympäristövaikutusta ja lääkehintoihin kohdistuvia vaikutuksia koskevat laskelmat; ottaa huomioon, että JRC toteutti toisen tutkimuksen, jonka tarkoituksena oli selventää ja tutkia tarkemmin mahdollisia kustannuksia, jotka olisi katettava niillä teollisuudenaloilla, joita direktiivi koskee; ottaa huomioon, että tämä uusi tutkimus vahvisti suurelta osin aiemmat tiedot ja havainnot;

T. ottaa huomioon, että komission mukaan noin 92 prosenttia mikroepäpuhtauksien kuormituksesta johtuu lääkeaineista ja kosmetiikasta mutta tämä on kyseenalaistettu metodologisin ja tieteellisin perustein, etenkin kun otetaan huomioon, että perusteellista analyysia vaikutuksista potilaiden mahdollisuuksiin

saada lääkkeitä ja kansallisiin terveydenhuollon määrärahoihin ei ole tehty; toteaa, että tämä puute on kriittinen etenkin lääkealan koko toimintaympäristölle, joka kattaa innovatiiviset lääkkeet, rinnakkaislääkkeet ja patenttisuojan ulkopuolella olevat lääkkeet ja joka kokonaisuudessaan tukee potilaiden mahdollisuuksia saada lääkkeitä, toimitusvarmuutta ja eurooppalaisten terveydenhuoltojärjestelmien pitkän aikavälin kestävyyttä ja auttaa samalla pitämään yllä investointeja tutkimukseen ja kehittämiseen sekä tuotantopohjaa, josta Euroopan strateginen autonomia terveydenhuollon alalla on riippuvainen;

U. ottaa huomioon, että lähes 70 prosenttia EU:ssa jaettavista lääkkeistä on rinnakkaislääkkeitä[7] ja ne ovat terveydenhuoltojärjestelmien kestävyyden kannalta olennaisen tärkeitä; ottaa huomioon, että tyypillisesti rinnakkaislääkkeiden valmistajat noudattavat toiminnassaan tiukkoja hinnoittelukehyksiä ja niiden taloudellinen malli perustuu suureen volyymiin ja pieneen voittomarginaaliin, mikä rajoittaa niiden kykyä ottaa vastatakseen sääntelyyn liittyvistä lisäkustannuksista, ja ne voivat siksi olla herkempiä kustannusten nousulle, mikä edellyttää direktiivin täytäntöönpanon huolellista seurantaa;

V. ottaa huomioon, että rinnakkaislääkkeet perustuvat samaan vaikuttavaan aineeseen kuin viitevalmiste, minkä vuoksi rinnakkaislääkkeiden valmistajien on haastavampaa puuttua saastumiseen sen lähteellä;

W. ottaa huomioon, että lääkepula on pahentunut EU:ssa viime vuosina ja aiheuttaa riskejä potilaiden hoidolle; ottaa huomioon, että EU on edelleen erittäin riippuvainen EU:n ulkopuolisista maista vaikuttavien farmaseuttisten aineiden osalta; toteaa, että EU on toteuttamassa toimia puuttuakseen lääkepulaan ja toimitusvarmuuteen liittyviin ongelmiin, muun muassa tarkistamalla yleistä lääkelainsäädäntöä ja kriittisiä lääkkeitä koskevan säädöksen avulla;

X. ottaa huomioon, että tarkistettu yhdyskuntajätevesidirektiivi antaa jäsenvaltioille joustovaraa laajennettua tuottajavastuuta koskevien järjestelmien suunnittelussa ja maksuosuuksien laskentamenetelmien vahvistamisessa, minkä ansiosta ne voivat suunnitella tällaisia järjestelmiä tavalla, jolla varmistetaan oikeasuhteisuus ja vältetään tahattomat seuraukset, muun muassa lääkkeiden toimituksiin kohdistuvat riskit, ja siten tasapainotetaan keskenään kansanterveystavoitteet ja ympäristövastuut;

Y. ottaa huomioon, että tarkistetun yhdyskuntajätevesidirektiivin 10 artiklassa säädetään seuranta- ja täytäntöönpanokehykset pakollisiksi ja siinä esimerkiksi varmistetaan, että direktiivin

---

7 Komission 24. lokakuuta 2023 antama tiedonanto ”Lääkepulaan puuttuminen EU:ssa” (COM(2023)0672).

vaikutuksia muun muassa lääkkeiden hintoihin seurataan asianmukaisesti;

Z. ottaa huomioon, että tarkistetun yhdyskuntajätevesidirektiivin johdanto-osan 20 kappaleessa vahvistetaan, että direktiivissä säädetään jo säännöllisestä arvioinnista, joka perustuu seurantatietoihin ja tieteelliseen näyttöön, mukaan lukien mahdollisuus päivittää järjestelmän soveltamisalaa tarvittaessa, ja toteaa tämän tarjoavan riittävästi joustovaraa nykyisen oikeudellisen kehyksen puitteissa ilman, että direktiiviin täytyy palata uudelleen;

AA. ottaa huomioon, että tarkistetussa yhdyskuntajätevesidirektiivissä edellytetään, että komissio tekee kattavan arvioinnin vuoden 2033 loppuun mennessä ja jälleen vuoden 2040 loppuun mennessä, mikä tarjoaa mahdollisuuden tarkastella direktiivin vaikutuksia ja tarvittaessa ehdottaa mukautuksia;

AB. ottaa huomioon, että komissio arvioi, että jopa tilanteessa, jossa kustannukset siirretään hintoihin kokonaisuudessaan, vaikutus lääkkeiden hintoihin olisi 2,64–3,20 euroa henkeä kohti vuodessa vuoteen 2045 mennessä; toteaa, että tämän arvion vahvisti joulukuussa 2025 JRC, joka otti huomioon lainsäätäjien hyväksymän lopullisen tekstin;

AC. ottaa huomioon, että direktiivissä säädetään pitkästä täytäntöönpanoajasta siten, että tiettyjä säännöksiä sovelletaan kaikilta osin vasta vuonna 2045, mikä jättää riittävästi aikaa direktiivin ja sen mikroepäpuhtauksien poistoa koskevien velvoitteiden asteittaiseen ja tasapainoiseen täytäntöönpanoon siten, että saavutetaan 20 prosentin kattavuus vuoteen 2033 mennessä, 60 prosentin kattavuus vuoteen 2039 mennessä ja täysi kattavuus vuoteen 2045 mennessä; toteaa, että direktiivissä jäsenvaltioille annetaan aikaa mukauttaa sopimusten hinnoittelua lääkkeitä koskevilla uusilla tarjouskilpailumenettelyillä;

AD. toteaa, että jopa tilanteessa, jossa kustannukset siirretään hintoihin kokonaisuudessaan, lääkkeiden hinnannousu jää komission vaikutustenarvioinnin ja JRC:n tutkimuksen mukaan vähäiseksi verrattuna toimimatta jättämisen kustannuksiin, koska mikroepäpuhtauksille altistumiseen yhdistettyihin sairauksiin, kuten erityisesti syöpään, liittyvät huomattavat pitkän aikavälin terveydenhuoltomenot ovat jo nyt selvästi suurempi rasite julkisille terveydenhuoltojärjestelmille ja niiden odotetaan vielä kasvavan merkittävästi;

AE. ottaa huomioon, että mikroepäpuhtauksien poistoon osallistumiseen liittyvät kustannukset perustuvat markkinoille saatettuihin tuotteisiin, joten ne kattavat kaikki tuotteet riippumatta siitä, onko ne tuotettu EU:ssa vai sen ulkopuolella, ja että laajennetun tuottajavastuun velvoitetta sovelletaan yhdenmukaisesti kaikkiin tuotteita EU:n markkinoille saattaviin yrityksiin, millä varmistetaan

tasapuoliset toimintaedellytykset ja estetään epäoikeudenmukaiset kilpailuedut; toteaa, että direktiivin tarkoituksena on siten olla aiheuttamatta vääristäviä vaikutuksia markkinoihin tai aiheuttamatta haittaa EU:n tuottajille ja alan yleiselle kilpailukyvylle; huomauttaa, että on erittäin tärkeää varmistaa, että kaikki tuontituotteet ovat laajennetun tuottajavastuun velvoitteiden mukaisia ja rahoittavat niitä, mikä koskee myös kaikkia yksityisiä pieniä lähetyksiä, kuten verkkotilauksia;

AF. ottaa huomioon, että komission vaikutustenarviointi osoittaa, että ilman laajennettua tuottajavastuuta mikroepäpuhtauksien poiston vuotuiset kustannukset, joiden arvioidaan olevan noin 1,186 miljardia euroa vuodessa vuoteen 2040 mennessä, täytyisi kattaa ensisijaisesti korkeammilla vesimaksuilla ja julkisista talousarvioista, mikä siirtäisi pilaantumisen kustannuksia teollisuudelta kansalaisille ja veronmaksajille ja asettaisi epäoikeudenmukaisen rasitteen kotitalouksille, myös kaikkein haavoittuvimmassa asemassa oleville;

AG. toteaa, että laajennettua tuottajavastuuta koskevan järjestelmän täytäntöönpano on välttämätöntä, jotta voidaan varmistaa oikeusvarmuus ja taloudellinen varmuus, etenkin julkisyhteisöjen kannalta, ja varmistaa tarvittavat investoinnit jätevesi-infrastruktuuriin niin, että voidaan saavuttaa ympäristö- ja kansanterveystavoitteet ja varmistaa, että kansalaiset ja veden kuluttajat eivät joudu kantamaan sellaisesta pilaantumisesta aiheutuvia taloudellisia kustannuksia, joista he eivät ole vastuussa;

AH. toteaa, että uusia ympäristönlaatunormeja, varsinkaan vesipuitedirektiivin mukaisia yhdeksää lääkeaineisiin liittyvää ympäristönlaatunormia, ei voida saavuttaa ilman kehittynyttä ja lisättyä vedenkäsittelyä;

AI. toteaa, että tarkistettu yhdyskuntajätevesidirektiivi velvoittaa komission yhdyskuntajätevesien seurannan tulosten ja uusimpien tieteellisten tietojen perusteella säännöllisesti arvioimaan, olisiko laajennettua tuottajavastuuta koskevaan järjestelmään sisällytettävä muita tuotteita; huomauttaa, että komission olisi esitettävä ensimmäinen virallinen uudelleentarkastelu viimeistään vuoteen 2033 mennessä;

1. vahvistaa tukevansa voimakkaasti tarkistetun yhdyskuntajätevesidirektiivin ympäristötavoitteita ja sen täytäntöönpanoa vahvistettujen määräaikojen mukaisesti ja korostaa tarvetta vähentää vesien pilaantumista ja puuttua siihen, myös mikroepäpuhtauksien osalta;

2. korostaa tarvetta parantaa ihmisten terveyden ja ympäristön suojelua osana kunnianhimoista lähestymistapaa, jolla puututaan kaikista lähteistä peräisin olevaan pilaantumiseen, ja tarvetta siirtyä kohti myrkytöntä ympäristöä, mihin sisältyy erityisesti tarve puuttua

vaarallisiin mikroepäpuhtauksiin, jotka aiheuttavat huomattavan ja akuutin uhan terveydelle ja ympäristölle;

3. muistuttaa, että ympäristöpolitiikan olisi perustuttava ennalta varautumisen periaatteelle sekä periaatteille, joiden mukaan ennalta ehkäiseviin toimiin olisi ryhdyttävä, ympäristövahingot olisi torjuttava ensisijaisesti niiden lähteellä ja saastuttajan olisi maksettava;

4. korostaa, että mikroepäpuhtauksien poiston käyttöönotto on välttämätöntä terveyden suojelemiseksi, ekosysteemien turvaamiseksi ja mikrobilääkeresistenssin kaltaisten uusien riskien torjumiseksi; painottaa tältä osin, että laajennettu tuottajavastuu on toimivin väline panna täytäntöön SEUT 191 artiklan 2 kohdassa vahvistettu saastuttaja maksaa -periaate ja varmistaa riittävät varat yhdyskuntajätevesien välttämättömään käsittelyyn;

5. panee merkille erot komission vaikutustenarviointiin sisältyvien kustannusarvioiden ja julkisissa arvioinneissa direktiivin hyväksymisen jälkeen etenkin Saksassa ja Espanjassa esitettyjen kustannusarvioiden välillä; panee myös merkille sidosryhmien huolen, joka koskee myrkkykuormituksen lähteen osoittamisessa käytettävän menetelmän luotettavuutta, sekä huolen, joka koskee eroja komission käyttämissä tiedoissa ja Euroopan lääkevirastolle myyntilupamenettelyssä toimitetuissa ympäristöriskien arvioinnin tiedoissa; katsoo, että näitä huolenaiheita olisi käsiteltävä perusteellisesti, jotta voidaan varmistaa mikroepäpuhtauksien poiston ja laajennettua tuottajavastuuta koskevan järjestelmän kustannusanalyysien tueksi esitettyjen tietojen luotettavuus; huomauttaa kuitenkin, että tutkimuksiin sovelletut eri menetelmät voivat selittää osan eroista, ja korostaa, että JRC vahvisti äskettäin vaikutustenarvioinnin arviot;

6. kehottaa komissiota esittämään vuoden 2026 loppuun mennessä uuden vaikutustenarvioinnin, jossa yksilöidään luettelo yhdyskuntajätevesissä olevista aineista, tarkistetaan mikroepäpuhtauksien poiston kustannukset ja vastuun jakautuminen asianomaisten alojen kesken saastuttaja maksaa -periaatteen nojalla sekä määritetään mahdollinen vaikutus lääkkeiden saatavuuteen, kohtuuhintaisuuteen ja saavutettavuuteen, erityisesti rinnakkaislääkkeiden ja kriittisten lääkkeiden sekä niiden vaikuttavien aineiden osalta; katsoo, että jäsenvaltiot farmasian komitean kautta sekä Euroopan ympäristökeskus ja Euroopan lääkevirasto olisi otettava asianmukaisesti mukaan tutkimukseen niiden toimivaltaan kuuluvilla aloilla; kehottaa komissiota nopeuttamaan aineiden osoittamisen arviointia, tarvittaessa vaikutustenarvioinnin tulosten perusteella, ja tarvittaessa myös osoittamaan laajennetun tuottajavastuun velvoitteita välittömästi uudelleen vastuussa oleviksi määritetyille aloille; kehottaa komissiota antamaan heinäkuun 2026 loppuun mennessä tiedonannon, jossa jäsenvaltioille tiedotetaan riippumattomasta

tutkimuksesta ja direktiivin mukaisista joustomahdollisuuksista, joilla varmistetaan lääkkeiden saavutettavuus, saatavuus ja kohtuuhintaisuus, ja toteuttamaan tarvittavat toimenpiteet, jotta voidaan seurata lääkkeiden toimitusvarmuutta ja kriisivalmiutta ja välttää lääkkeiden toimitusten kannalta tahattomat seuraukset, myös laajennettua tuottajavastuuta koskevista säännöksistä johtuvat seuraukset; katsoo, että jos vaikutustenarvioinnin tuloksissa osoitetaan lääkkeiden, erityisesti kriittisten lääkkeiden ja rinnakkaislääkkeiden, kohtuuhintaisuuteen, saatavuuteen ja saavutettavuuteen kohdistuva merkittävä riski, komission olisi pikaisesti hyväksyttävä suojatoimia näiden lääkkeiden toimitusvarmuuden takaamiseksi, mukaan lukien laajennettua tuottajavastuuta koskevien velvoitteiden väliaikainen keskeyttäminen;

7. kehottaa komissiota edistymään mikroepäpuhtauksien poistoon liittyvien velvoitteiden soveltamisalaa koskevien täytäntöönpanosäädösten hyväksymisessä, jotta voidaan lisätä selkeyttä jäsenvaltioiden, jätevesihuollon toiminnanharjoittajien ja asianomaisten sidosryhmien kannalta asiaan liittyvien kustannusten suhteen;

8. korostaa, että kehittyneeseen jätevesien käsittelyyn liittyviä kustannuksia ei pitäisi siirtää veronmaksajille ja vedenkuluttajille vaan veden pilaantumista aiheuttavien alojen olisi vastattava niistä oikeudenmukaisella ja oikeasuhteisella tavalla;

9. kehottaa keskeyttämään väliaikaisesti (”stop the clock”) laajennettua tuottajavastuuta koskevien säännösten ja mikroepäpuhtauksien poistoa koskevien velvoitteiden sekä niihin liittyvien taloudellisten velvoitteiden soveltamisen, kunnes tutkimus on saatu valmiiksi ja komissio on arvioinut sen tulokset;

10. painottaa, että laajennetun tuottajavastuun velvoitetta sovelletaan yhdenmukaisesti kaikkiin tuotteita EU:n markkinoille saattaviin yrityksiin riippumatta siitä, onko tuotteet tuotettu EU:ssa vai sen ulkopuolella, millä pyritään varmistamaan tasapuoliset toimintaedellytykset ja estämään epäoikeudenmukaiset kilpailuedut; kehottaa komissiota selventämään, kuinka EU:n ulkopuoliset tuottajat noudattavat laajennettua tuottajavastuuta koskevia velvoitteita, jotta vältetään kilpailun vääristyminen ja varmistetaan tasapuoliset toimintaedellytykset;

11. korostaa, että lääkepula on jo nyt merkittävä ja kasvava haaste EU:ssa; korostaa tarvetta turvata EU:n lääkkeiden tutkimus-, kehitys- ja valmistuskapasiteetti ja toimitusketjun häiriönsietokyky;

12. panee merkille rinnakkaislääkkeiden erityistapauksen ja yleensä hoidon saatavuuden ja kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita seuraamaan tarkasti ja jatkuvasti direktiivin vaikutusta näiden lääkkeiden kohtuuhintaisuuteen, saatavuuteen ja saavutettavuuteen,

kuten tarkistetussa yhdyskuntajätevesidirektiivissä edellytetään, jotta vältetään tahattomat häiriöt tai hinnankorotukset;

13. muistuttaa, että direktiivissä annetaan joustovaraa sekä mahdollisuus soveltaa oikeasuhteisia toimenpiteitä sen varmistamiseksi, että laajennettua tuottajavastuuta koskevat velvoitteet eivät vaaranna lääkkeiden kohtuuhintaisuutta, saatavuutta tai saavutettavuutta; kehottaa jäsenvaltioita kansallisia laajennettua tuottajavastuuta koskevia järjestelmiä suunnitellessaan ja täytäntöön pannessaan huolellisesti arvioimaan ja käsittelemään asianmukaisesti perusteltuja ja näyttöön perustuvia huolenaiheita, jotka koskevat direktiivin tahattomia seurauksia, kiinnittäen erityistä huomiota rinnakkaislääkkeisiin; palauttaa mieliin komission velvoitteen seurata lääkkeiden kohtuuhintaisuuteen, saatavuuteen ja saavutettavuuteen kohdistuvia vaikutuksia ja raportoida niistä sekä varmistaa kattava arviointi vuoden 2033 loppuun mennessä ja jälleen vuoden 2040 loppuun mennessä;

14. panee merkille kannustimen hyödyntämiseen liittyvät haasteet, jotka johtuvat siitä, että lääkeformulaatioiden muuttaminen on monimutkaista, sillä se saattaa edellyttää laajaa tutkimusta tai uusia myyntilupia, etenkin rinnakkaislääkkeiden kohdalla;

15. muistuttaa tässä yhteydessä, että komissio on velvollinen arvioimaan säännöllisesti, olisiko laajennettua tuottajavastuuta koskevaan järjestelmään sisällytettävä muita tuotteita ja aloja, joilla on merkittävä vaikutus jätevesien myrkkykuormitukseen, jotta varmistetaan, että asiaan liittyvät kustannukset kohdennetaan oikeudenmukaisesti eikä niitä jätetä kansalaisten ja vedenkuluttajien kannettavaksi;

16. tukee ympäristön kannalta kestävien lääkkeiden ja kehittyneiden jätevedenkäsittelyteknologioiden tutkimusta ja innovointia;

17. muistuttaa, että yhteinen terveys -lähestymistavan mukaisesti ihmisten, eläinten ja ympäristön terveyden suojelu liittyvät kiinteästi toisiinsa ja kytkeytyvät yhteen; tähdentää, että lääkkeiden saatavuuteen ja ympäristönsuojeluun on pyrittävä samanaikaisesti ilman, että toista saisi käyttää verukkeena toisen tavoitetason heikentämiseen;

18. kehottaa puhemiestä välittämään tämän päätöslauselman neuvostolle ja komissiolle sekä jäsenvaltioiden hallituksille ja parlamenteille.